

פניני הפרשה

שם ויעתר לו ה'. פרש"י לו ולא לה שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע, לפיכך לו ולא לה והנה לא כתוב שהטעם שתפלתו יותר חשובה משום שהוא זכר ולומד תורה ומקיים יותר מצוות, ואע"פ דקודם מ"ת גם הזכרים עדיין לא נצטוו במצוות אלו מ"מ האבות קיימו את כל התורה, אלא תפלתו נתקבלה יותר כיון שהוא צדיק בן צדיק וע"כ דכיון שרבה קיימה המצוות וסייעה ליצחק ללמוד תורה תפלתה היתה צריכה להתקבל כמו תפלתו לולא טעם זה שיצחק הוא צדיק בן צדיק, ויש לומר דמה שמועיל יותר תפילת צדיק בן צדיק משום דזכות האב מסייע שהתפילה נתקבל ולא מפני שהוא יותר גדול ממנה.

ביבמות ס"ד א' איתא א"ר יצחק מפני מה היו אבותינו עקורים מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים, וברבינו בחיי מדייק דלא כתוב ותהי עקרה ויעתר אלא להיפך ויעתר כי עקרה היינו דהסיבה היא התפילה לכך נהיתה עקרה.

חזינן מזה כיון שכל תכלית האדם הוא להטיב לו וזה ע"י כל מדרגה שנתוסף לו ברוחניות היא מובילה את האדם אל התכלית להתענג על ה', וכיון שצריך שתהא תפילה בשברון לב בפועל ממש, ולא הי מספיק כל התפילות שהתפללו עד עכשיו, לכן סבלו הרבה שנים סבל גדול מאוד כדי שיהא תפילה שיצא מנשבר לב שזה מדרגה יותר גדולה ברוחניות כי אז קרוב לה' יותר וזהו התכלית שיצא מהיותה עקרה לכן הוצרכו לעבור סבל זה להטיב להם בזה ששיגעו לדרגה של תפילה כזאת. (אילת השחר כאן)

ביזוי הבכורה

פסוק ל"ד ויבז עשו את הבכורה הנה המפסיק מתלמודו עבור ענינים אחרים נכנס לגדר של ויבז את התורה רח"ל.

ובדעת זקנים כתבו דנמצא בספר ר"י החסיד מכאן אתה למד שאם יש ביד רשע ס"ת או מצוה אחרת, דמותר לצדיק לרמותו וליטלו ממנו עכ"ד. ונראה שאין כונתו דמותר לרמותו ולשלם על החפץ פחות ממה ששורה, אלא שלא צריכים לומר לו את חשיבות החפץ, או י"ל דבכהאי גוונא שאינו מעונין למכור מותר לרמותו ולשדלו שירצה למכור ומה דאיתא בגיטין מ"ה ב' דישמעאלית אחת הביאה שק עם תפילין ואביי אמר לה יהבת לי ריש ריש בתמרי עיי"ש יתכן שזה לא הי רמאות במחיר כיון שלא הי מי שישלם על זה יותר וצ"ע.

והנה מה שיעקב נתן לעשו עבור הבכורה רק נזיד עדשים אין זה אונאה, משום שבכורה לא שוה לכל אדם דוגמא לדבר הרואה אצל מוכר ספרים ספר שחתום בתוכו שם אביו וכדו' ועבורו זה שוה הרבה כסף, אינו חייב לומר למוכר דבעבורו זה שוה יותר מהתשלום שמבקש משום שהסיבה שזה חשוב עבורו לא מעלה את מחיר הספר, אמנם אם זה ספר נדיר והמוכר לא יודע ומוכרו בזול הרי זה אונאה ועיי' ספורנו

ואור"ח. (אילת השחר כאן)

תפילת יצחק

פסוק כ"א ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו. פרש"י זה עומד בזוית זו ומתפלל, וזו עומדת בזוית זו ומתפללת. הלשון משמע דבדוקא עמדו להתפלל בזוית, וכן מצינו בתענית כ"ג ב' על אבא חלקי'. וצ"ב ואולי אין המכוון דוקא לזוית אלא רצו להתרחק זה מזה שכל אחד יתאמץ מאד בתפילה בעצמו, ולא לעשות אחר השני בלי מחשבה וכדכתיב ויעתר לנכח אשתו, משמע שהתפללו במכוון בזמן ובמקום אחד. והנה כששניהם התפללו ביחד אין זה תפילת ציבור, ומה המעלה להתפלל שניהם יחד, ועיי' דרשות הר"ן דרוש ב'.

והנה בב"מ פ"ה ב' כתוב שאליהו מעמיד את האבות להתפלל זה אחר זה, ואין לו רשות להעמידן ביחד משום שאם יתפללו ביחד ירבו בתפילה ויביאו את המשיח לפני הזמן, וזה חידוש דיכול להועיל תפילת האבות שכבר אינם חיים בעוה"ז, ועוד צריך לדעת למה זה תפקידו של אליהו להעיר אותם להתפלל, ומשמע דאע"פ דג' האבות ביחד אינם מנין מ"מ כשמתפללים ביחד יש לתפילתם השפעה יותר גדולה מאשר אם כל אחד מתפלל לבד, וכן י"ל כאן.

ועוד יש לבאר דהנה בברכות ה' ב' אמרינן כל הקובע מקום לתפילתו אלקי אברהם בעזרו. וביאר רבינו יונה שלא אמרו בעבור קביעות המקום בלבד, אלא רוצה לומר שכ"כ מדקדק בתפילתו שגם בזה הוא נזהר שרוצה שתהי תפילתו במקום מיוחד, וכיון שכל כך הוא אוהב התפילה ודאי מידת ענוה יש בו כדי שתהי תפילתו מקובלת לפני המקום וכו' עכ"ל. וא"כ ה"נ אם רוצה דוקא להתפלל עם עוד אחד הרי דלא סומך על תפילתו בלי שעוד אחד מתפלל וזהו ממדת ענוה לכן תפילתו יותר נשמעת.

והנה ביבמות ס"ד א' אמרינן למה נמשלה תפילתן של צדיקים כעתר מה עתר זה מהפך התבואה ממקום למקום, כך תפילתן של צדיקים מהפכת מידותיו של הקב"ה ממדת רגזנות למדת רחמנות. ויל"ע מה מלמדנו וכי סד"א דתפילה לא תועיל ומה המיוחד במה שלמדנו חז"ל מהלשון עתר. ונראה דהא מבואר דמידותיו של הקב"ה כולם רחמים וחסד אלא דתלוי לפי המקבל וכמו שיש אנשים ששתיית יין יכול לגרום להם מיתה וכי יין זה סם המות? אלא דאדם במצב כזה היין הוא סם המות אבל אין היין סם וה"נ האדם כשהוא בצרה מפני שהחסד שנשלח מהשמים שנפגש עם האדם לפי מצבו זה נהפך ליסורים וצער והכח של תפילה שזה יהפך לחסד כיון דבעצם זה ממדת החסד רק שהוא לא יכול לקבל זה ואצלו זה נהפך ליסורים ובכח התפילה הוא נהפך ממצבו ונעשה ממילא רחמים וזה שהמשיליהו לעתר דגם בעתר הוא מרים את התבואה ומהפך וזה משנה אותה ה"נ כאן אותו המדה נהפך ועיי' עוד ברבינו בחיי. (אילת השחר כאן)

תפילת יצחק

לקראת ימי החנוכה הבעל"ט אנו מבקשים מכל מי שיש בידו ד"ת בהלכה ובאגדה או הנהגה על עניני חנוכה מרבנו

שליט"א שיואל להעבירם בהקדם למערכת לזיכוי הרבים

לעילוי נשמת הרב אהרן זצ"ל בהרה"צ ר' מרדכי יהושע זצ"ל נלב"ע ד' כסלו תנצב"ה

ענין בפרשה – ישיבות

ויעקב איש תם ישב אהלים. ופרש"י ישב אהלים - אהלו של שם ואהלו של עבר

הנה לכתוב משנת רבנו שליט"א בעניני ישיבות נצרך חיבור גדול, ומה גם שחלק מהוראות הם ניתנו באופן פרטי והשיקול דעת של כל ענין בפני עצמו, והבאנו כאן בעיקר דברים כללים השווים לכל נפש.

כל מקום שהיתה בו ישיבה הרי נתן אור והשפעה על כל הסביבה

בס"ד. לכו הרבנים הנודעים עם העוסקים כקירוב רחוקים לאבינו שבשמים בוועידת קרוב וחזוק הנערכת בעיר פריז ד' עליכם ישגא.

הנה כידוע שבמדינות אירופה ששונאי ישראל שבכל דור ודור קמו עלינו לבלותינו והי ברצונם להשמיד את כלל ישראל בגוף וברוח.

והיות שכלל ישראל קיומו על ידי התורה לכן הרשעים מנעו מקיום מצוות התורה, וחשבו שע"ז יכלו ר"ל כלל ישראל, והיות שיש לנו הבטחה כי לא תשכח מפי זרעו, וכלל ישראל יחד עם התורה מובטחים שלא יכלו לא עלתה מחשבתם בידם והקב"ה הצילנו מידם אמנם דבר זה כן עלתה בידם לעקור קהילות שלמות בכל רחבי אירופה ונותרו רק אחד מעיר ושניים ממשפחה ואותם יחידים מאונס נטמעו ואבד מהם כל זיק של תורה ויראת שמים. ובפרט במדינות הקומוניסטים כאשר תחת עול דיכוי הנפש והגוף אבדו רבבות נשמות טהורות אשר באונס גמור הועברו על הדת וכן בשאר המדינות שלא התענו תחת ידיהם כ"כ התקרבו אל גויים ולמדו ממעשיהם ונמצאים בסכנת התבוללות בין הגויים ר"ל וכלל שחלפו השנים ונתרחקו מהדורות הקודמים היראים והשלמים אשר היו נכונים במסירות נפש לקיום התורה כן גדלה הסכנה. וע"כ מקיים שכאשר התאספו אנשי אמנה בכנסיה לשם שמיים כדי להעלות את דאגת כלל ישראל על ראש מאווים ולעמוד גיבורים לכל מצוות הכלל שהשתדלו בכל האפשרות העומדת לרשותם למנוע את השפעתם של אותם כיתות מזייפי הדת הפרורמים ודומיהם אשר כבר גרמו לחורבן רוחני בכרם בית ישראל במדינות אלו וכפי ששמעתי מנסים כעת להוסיף ולהניח ידם בכמה מקומות על ידי השתלטות על הנהגת הקהילות ובהיות שאחריות הציבור מוטל על רבני דמתא אשר טוב עשו בהתכנסם לחפש תשועה ברוב יועץ ולימוד דרכי פעולה שיוכלו לפעול באופן עצמי ללא תלות באחרים שע"כ לא יהיו מוגבלים וכפופים לדעתם של כאלו אשר צרה עיניהם בחיזוק ענייני הדת עפ"י ההלכה הצרופה והדרך המסורה לנו ע"כ לעת כזאת יש לחזק את העומדים על משמר הרבנות בהנהגת הקהילות על פי השקפת התורה וברוח ישראל סבא ואת המושיטים יד ופוחחים לאלו שאינם יודעים לשאול למען יוכלו להמשיך בעבודת הקודש בהעמדת הדת על תילה בכל דבר ודבר ובקרוב הרחוקים לאביהם שבשמים וכל אחד יפעל להביא לכל אתר ואתר תלמידי חכמים שיקמו שיעורים קבועים וירביצו תורה לתושבי המקום על מנת להצילם ולהחזירם אל חיק היהדות הנאמנה.

וכל רב רב ישתדל ויפעל בכל מאודו לייסד מוסדות ומקומות תורה במקומו לפי שרק ע"ז אפשר להרבות תורה שהמאור שבה מחזירה למיטב אף שמלכתחילה היו מקומות שהדבר הי' נראה כבלתי מציאותי בכ"ז הוכח שכאשר לא רפו הידיים וכל פועלם היה בלתי לה' לבדו ייסדו מקום תורה קיבל המקום צורה אחרת. וכפי שידוע שכל מקום שהייתה בו ישיבה הרי נתן אור והשפעה על כל הסביבה ושמר על המקום ובמקום שלא הייתה בו ישיבה חושך כיסה ארץ וכוחות הטומאה התגברו ומקהילות הקודש לא נותר דבר ורבים נטמעו בין העמים.

וכדי שיהי עובר לעשייתן אולי אפשר להציע שכל רב רב יכנס בימים הקרובים את בני קהילתו אחד שבו יעסקו אך ורק בעסק התורה וע"ז נקוה שיערבו דברי תורה בפייהם ויחפץ ליבם לקבוע לתורה. ועל דרך זה יש אפשרות לעשות כהנה וכהנה למען עמנו ותורתנו ומהו יש תקוה לבנות עם הזמן את הנהרסות לראות קהילות קדושות חוזרות ונבנות ולהשיב בינים תועים לאביהם שבשמים ולהחזיר אבידה לבעליה והתועים יחזרו בתשובה שלמה למקור מחצבתם וזכותם של מזכי הרבים אין להעריך ואשרי הזורעים במקום שהוא באופן יחסי שממה מתורה ויראת שמים והזוכים לייסד מקומות תורה חזקו ואמצו ויקרים בכס ברינה יקצרו ואתם נוטלים שכר כולם יתן ה' שבזכות פועלכם אור התורה ישוב ויזרח במדינות אלו אשר בהם חיו בעלי התוספות ומגדולי הראשונים והאחרונים אשר לאורם חיים עד כי ישוב וירחם עלינו בשבוע ה' את שיבת ציון וארמון על מקומו יקום.

החותם בברכת ברוך אשר יקים את וכו'.

לימוד הנ"ך

בענין לימוד הנ"ך לבחור ישיבה, דעת רבנו שלימוד הנ"ך באופן קבוע ראוי ללמוד רק לאברכים ולא לבחורים, ומכמה טעמים ואכ"מ.

לימוד הלכה

ראוי כל יום ללמוד הלכה כמחצית השעה, ואמר שרבונו שעדיף לחלק את החצי שעה לג' חלקים, וללמוד בבוקר 10 דקות ובצהריים 10 דקות, ובערב.

הלימוד בימי ששי ושבת

לדאבונינו לא זכינו ללמוד תורה לשמה כפשוטו: בגלל ציווי הקב"ה - שזו מדרגה שאין לשער. אילו היו לומדים תורה בגלל שהקב"ה צונו, הי' הכל נראה אחרת לגמרי, ולא הי' שאלות איך לחזק את הלימוד של ימי ששי ושבת, כי מאי נפק"מ בין ימי ששי ושבת לשאר ימות השבוע?!

אלא מאי? שלא הגענו למדרגה כזו של לימוד התורה בגלל ציווי הקב"ה, וכך זה אצלנו המבוגרים, וכ"ש אצל בחורים שעדיין לא הגיעו לדרגה של לימוד התורה בגלל ציווי הקב"ה שזוהי דרגה גדולה מאד של לימוד תורה לשמה ממש, ועפ"י יש פניות נוספות. וכבר כתב הראב"ד בהשגותיו על הרמב"ם שכתב בפ"ד מהל' ק"ש ה"ז וז"ל: כל מי שהוא פטור מלקרות קריאת שמע אם רצה להחמיר על עצמו לקרות קורא והוא שתהא דעתו מיושבת עליו, אבל אם הי' זה הפטור מלקרות מבוהל ותמיה אינו רשאי לקרות עד שתתיישב דעתו עליו. והשיג עליו הראב"ד וז"ל: ומה בכך יקרא ויהא כקורא בתורה ולא יהי כפורק שם שמים מעליו ואין זה דומה לתפלה ואין חוששין עתה ליוהרא

שהדבר ידוע לרוב הקוראים והמתפללים שאינה אלא מצות אנשים מלומדה, גם בחכמי הגמרא היו אומרים כן מחזיקנא טיבותא לרישאי כד הוה כרענא במודים ואיך אמר דהוה מני דיומסין בגו צלותא ואיך אמר דחשיב מאן ממטי אסא לבי מלכא. עכ"ל. כך כותב הראב"ד על בני דורו שרוב האנשים היו עושים מצות אנשים מלומדה ובדורינו על אחת כמה וכמה...

וא"כ איך למעשה אפשר לחזק את הלימוד בימי ששי ושבת? כמדומה שרבונו הנצי"ב הי' לומד בימי ששי "רא"ש", ע"כ העצה היא ללמוד בימי ששי איזה לימוד שיהי לו מזה הנאה.

אמנם יש כאילו שנותנים עצה פשוטה "לתת כסף", אבל צריך לדעת שלתת כסף זה כמו לשכר את הבנ"א, שע"י נתינת כסף משכרים את הבחורים. ובענין זה אגיד לכם מה שבלבי: הן ודאי שלב האדם נפתה עבור ענינים גשמיים, יותר מלהיות ברוחניות בלי תערובת של הנאות עולם הזה, ואי אפשר לבקש מדורינו זה אשר אנו נמצאים בהסתר פנים מאד. מ"מ מי שבכל זאת ישים מבטו להתרומם קצת מלהיות שקוע מאד בהבלי עוה"ז, אשרי לו ואשרי חלקו. ובאמת איך אפשר לתבוע מצעירים, דברים כאלה אשר גם להמבוגרים צריך מאד להתחזק, אך מ"מ קצת התרומם מוכרחים, ואם ירצה לעלות קצת על סולם אשר קצה ראשו בשמים, הרי יזכו לילך בדרך הישרים ויהי מאושרים בעולם הזה ובבא...

חיזוק בשעה ראשונה

כשבאו בחורים לבקש חיזוק אמר שראוי שיקפידו **שבשעה הראשונה של הסדר שלא ידברו דברים בטלים**, וזה ישפיע לכל היום. יד

שינוי חברותא

כשמצליח ללמוד טוב עם חברותא, ומבקשים ממנו ללמוד אם אחר לטובת השני, אינו כדאי להחליף כי מי יימר שיצליח עמו. [ועי' כתר ראש או נג]

חובת הישיבה

נשאל רבנו מבחור מתמיד שמבקשים ממנו לאסוף את הספרים וטוען שחייך קודמים ובזמן הזה רוצה ללמוד. ואמר רבנו שכל ענין חייך קודמין זה במצוות חסד, אבל כאן זה חסד לעצמו, כי כך נקבע סדר הדברים בישיבה שיש תורנות, וממילא מחויב בזה ואינו יכול לסרב.

על משמר הישיבות

בעת שבאו לקעקע את יסודות הישיבות עמד ועומד לאי"ט רבנו שליט"א בראש המערכה ודרכי הפעולה לביטול הגזירות, והבאנו כאן מעט מהמכתבים והמאמרים בענין זה

לדרגה בבקיאיות ובהבנת התורה, וזה הדבר שהחזיק את עם ישראל במשך כל הדורות, ללימוד התורה.

ובנוסף, בעצם השהות במסגרות הצבא הוא גורם לסכנה רוחנית גדולה ד' ירחם, וזה הרי ההיפך ממה שאנו מחנכים את בנינו.

ולכן אנו מבקשים מכל אחד ואחד להתפלל שלא יפריעו לנו מדבר זה, כי זה עיקר חיותינו ותפקידנו בחיים, ואם יבטלו מאתנו דבר זה, זה האסון הכי גדול עלינו שלא נוכל לקיים רצונו יתב' כראוי, ובנפשינו הדבר.

ובדברים אלו אנו פונים גם לממשלה שיניחו לנפשתינו, ולא ינסו לשנות אותנו, ויתנו לנו את האפשרות להמשיך בדרכנו, ואין שייך בזה שום פשרה, כדי שח"ו לא תיפסק תורה מישראל. וכן רצינו לעורר שביום ה' תענית אסתר (מוקדם) יתכנסו ההורים עם ילדיהם בבתי כנסיות ובתי מדרשות לבקש ולהתפלל לפני כסא הכבוד בזכותם של תינוקות של בית רבן, ויאמרו כמה פרקי תהילים לביטול הגזירה מעלינו.

ממני המיחיל ומצפה לראות בקרוב בישועת ה' יתב' א.ל. שטיינמן, ח' אדר תשע"ג

להפך עצתם

בס"ד. באתי לחזק הבני תורה, אשר לדאבונינו אנו כולנו בפחד על גורל בני תורה ועמלי תורה מהצעירים, אשר זה המשך להיות כל העתיד הנועד לדור הבא.

וכל אחד ישתדל להוסיף תורה, והוא בקביעת עתים לתורה ובני ישיבות ילמדו יותר בהקפדה לנצל את הזמן ללימוד התורה.

ושמירת שבת וכל דקדוקי המצות, ומן השמים ירחמו שלא יגזרו גזירות יותר, ונזכה להרים קרן התורה במהרה בימינו.

ובאתי להוסיף, לבקש מתלמידי הישיבות להשתדל בעצת הרמח"ל זצ"ל במשך ה' יממות, כדי לבטל הגזירה אשר רוצים לגזור לבטל הישיבות מישראל.

ונקוה בעזרת השם שזה יהי בסייעתא דשמיא להפך עצת אלה הזוממים לבטל תורה מישראל. הכותב בצער על הגזירות הנוראות אשר רוצים לבטל תורה,

וזכות הלומדים יבטל ויפך את עצת הזוממים. א.ל. שטיינמן. פורים דמוקפין תשע"ג לפ"ק

חיזוק הלימוד בשישי שבת

בס"ד. לדאבונינו בעת הזאת קמו עלינו מהרסים ומחריבים מקרב בני עמנו, וזוממים לעקור התורה ולומדיה, דבר שלא הי' מעולם שיהודים קמו לאסור את לימוד התורה ולמנוע מאתנו להיות עוסקי התורה הק', או לנו שכך עלתה לנו בימינו.

וכאשר רואים אנו כי גבר עלינו הסתר פנים, ואין אנו יודעים בשל מי הסער הזה, ואין לנו נביא שיאמר מה עלינו לתקן כדי לבטל מעלינו גזירה קשה זו, נחפשה דרכינו ונחקורה, ואולי לפי שרפו ידינו מן התורה ע"כ תובעים מאתנו בזה הענין.

ע"כ חוב גמור עלינו לעת כזאת לנצור מכל משמר על התורה ועמליה, ומובא בנפש החיים שער ד' (פרק ט"ו) אם ראית שישורין ממשמשים עליך רוץ לחדרי תורה ומיד היסורים ברוחין ממך, שנאמר לך עמי בא בחדריך.

ובאנו בזה להציע להתחזק ולהרבות בלימוד התורה ברציפות ובלא מפריעים, ובפרט בימים שיש בהם רפיון כגון ימי שישי ושבת אשר הרפיון בהם רב, ולקבוע בהם סדרים שיתחזקו בהם מאד בלימוד התורה. וראשי הישיבות יעוררו על דבר זה.

ובנוסף לזה עלינו להתחזק בתפילה ותחנונים לפני אדון כל לבטל מעלינו הגזירות. וע"י שנתחזק בעסק התורה ובתפילה נקוה כי יסיר מעלינו כל גזירות רעות וקשות ונזכה במהרה למלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

ואנו פונים בזה לכל מי שמבקש לפגוע בלומדי תורה, אל תגעו במשיחי, כי בשעה זו שאויבי ישראל באים עלינו לכלותינו רח"ל, רק תורתנו הקדושה היא שתשמור עלינו. אל תפגעו ואל תמעטו מלומדיה כי יש בזה סכנה לגוף ולנפש חלילה. כ"ח בצער. א.ל. שטיינמן

אין שום מקום למו"מ (סיון תשנ"ח)

בס"ד. בדבר המזימה לעקירת התורה מישראל ע"י גיוס בני הישיבות, ובעקבות בקשת זקן ראש הישיבות מרן שליט"א להצטרף לקול זעקתו ומחאתו.

בדאי שלימוד התורה של בני הישיבות שתורתם אמונתם הוא מעמדי התורה והדת, והמזימה לגייסם היא עקירת התורה ואין שום מקום למשא ומתן או לפשרות כל שהם בנושא זה. יוסף שלום אלישיב. אהרן יהודה לייב שטיינמן.

דברי רבנו לחברי ועדת טל (בעת שבאו לשמוע דבר זקני הדור מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל ויבלח"ט מרן רבנו שליט"א י' כסלו תש"ס)

ידוע שכלל ישראל ומסתמא יודעים זאת כולם שעם ישראל בכל הדורות התקיים רק כל זמן שהיתה תורה בלי תורה לא היה קיום לכלל ישראל ובמקומות שלא היתה תורה נטמעו והתבוללו ולא נשארה יהדות בכלל.

כן בכל הדורות היו למשל צדוקים, כזו כת שנקראת צדוקים שרצו לפרוש מהתורה שבעל פה מה שמקובל ממש רבינו, ומה שנאמר למשה מסיני הם רצו לפרוש מזה, מה היה הסוף לא נשאר מהם כלום! הרי אין היום צדוקים, איפה הם? היו גם קראים איפה הם? לא נשארו אלא אלה שאחזו את התורה.

ולא די בכך שאחזו את התורה, היו מקומות שהיו הרבה חרדים יהודים שומרי תורה ומצות, אבל לא היו ישיבות ומכיון שלא היו ישיבות אז לא נשאר מהם, למשל באמריקה עכשיו יש ב"ה מצב שקצת נתרבו ישיבות אבל לפני המלחמה כמעט לא היו ישיבות, לכן אז מהרבה אנשים לא נשאר כלום הילדים לא נשאר מהם לא נשאר בכלל למשל באנגליה איפה יש יהודי אנגלי אין יהודי אנגלי. כל אלה שיש היום זה רק אלה שבאו אח"כ אבל מאלה מהדורות הקודמים לא נשאר יהודי אנגלי וכך לא נשארו יהודים צרפתים מי נשאר רק הבני תורה ואיפה שהיו ישיבות וזהו כי הכלל ישראל קיים רק על ידי ישיבות זה מה שצריך לדעת.

ישיבות זה לא הפשט שאחד לומד שנה שנתיים כמו להבדיל בלימודים אחרים, צריך ללמוד כל החיים ולא נמצא בן אדם שיהיה באיזה מדריגה כלשהיא, אלא ע"פ רוב זקנים בני שמונים שבעים ולכל הפחות ששים שהתמסרו כל החיים שלהם בשביל תורה, לכן כדי שתצמח תורה ויצמחו בני תורה צריך לתת להם האפשרות לגדול.

וב"ה היום בארץ ישראל אפשר להגיד שהתרבתה תורה ב"ה, וזה זכות וכל המקומות האחרים יונקים מארץ ישראל, זה המקור של כל כלל ישראל וכדי שהכלל ישראל יצמח ויתקיים על המדרגה הראויה זה רק על ידי שיהיו בני ישיבות שיתנו להם את האפשרות לעלות ולהיות גדולים בתורה וזהו מה שצריך ובלי זה חלילה וחס אין כלל ישראל וזה שיש דברים אחרים זה שום דבר כי הקיום של כלל ישראל הוא רק ע"י תורה, ותורה במדה גדולה מאד שיגדלו גדולי ישראל שממש יהיו כל החיים שלהם בנויים על התורה מהתחלה שתולים בבית ה' בחצרות אלוקינו יפריחו, וממילא יהיה כלל ישראל. זה מה שרציתי לומר מסתמא כל אחד יודע ואני לא מחדש שום חידוש, אבל בכל זאת כדאי להזכיר את זה. (מוסף שבת קודש ושלח תש"ס)

כי בנפשינו הדבר

בס"ד. ידוע לכל שבזכות התורה ולומדיה העולם קיים, וחוב קדוש ליתן לכל מי שלומד תורה שיוכל ללמוד, ולא שייך לוותר על שום לומד תורה, ואנו פונים לכל מי שבידו לפעול שיפעול להמשיך קיום כל לומדי התורה בארץ הקודש, כי בנפשינו הדבר, וכל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול ד"א, ויהי רצון שנזכה בזכות זה לכל מילי דמיטב. אהרן י. לייב שטיינמן. י"ב תמוז תשע"ג לפ"ק

בני הישיבות ילמדו ברציפות

בס"ד. לבני הישיבות. שלו וברכה לנצח.

היות שיש קיטרוג גדול מאד ויכול לגרום הרס מקומות התורה בארץ ישראל, ראינו צורך להשתמש במה שיעץ הרמח"ל זצ"ל [אגרות רמח"ל אגרת כה] ללמוד ג' ימים מעת לעת ברציפות, ע"י שכל אחד יקבל ללמוד כמה שעות ברציפות במשמרות.

ויש לקוות כי יהי סיעתא דשמיא ונזכה להמשיך לימוד התורה, יתרבה עמליה ולומדיה כן יהי רצון א.ס. כ"א תמוז תשע"ב לפ"ק - א.ל. שטיינמן

השנים הקובעים לכל בחור

בס"ד. הנה עם ישראל שיצא ממצרים וקיבל התורה במדבר, ומן אז כל מה שנותר היא התורה ולומדיה, וכלל ישראל הנאמן לד' לומד תורה, וכמובן שקשה להתחיל ללמוד כשכבר נמצא בגיל מבוגר יותר, והמתחיל מגיל צעיר מצליח, שבגיל זה יכול יותר להבין התורה, דהיינו משניות וגמרא ופוסקים, וכדי להגיע לגדלות בתורה צריך לעמול ע"ז קשה הרבה שנים, והשנים האלה הם הקובעים לכל בחור לכל החיים שלו, ולכן בכל הדורות עשו כל מה שאפשר להסיר את המפריעים מלימוד התורה, כדי שיוכלו הלומדים להגיע

יום היארצייט של רבן של כל בני הגולה רבי אהרן קוטלר זצ"ל נלב"ע ב' כסלו תשכ"ג

ראה גליונות תולדות תשע"ד תשע"ה אודות הגר"א קוטלר זצ"ל שרבנו למד אצלו תקופה בקלעצק. כאן הבאנו דברי רבנו בכינוס זכרון לזכרו ב' כסלו תשס"ד

מדרגת מזכה את הרבים גדולה מאד

בחובת הלבבות שער אהבת ד' פרק ו' כתוב שאפי' אם אדם יכול לעבוד על עצמו ולהיות גדול כמו מלאך, זה עדיין לא מגיע למדרגה של מזכה את הרבים, זאת אומרת שאם הוא עושה דבר שמועיל לזכות אנשים אחרים יש לו בזה שכר, יותר ממי שעושה רק בינו לבין המקום, וכן בנוגע לחטא של בין אדם לחבירו כתוב באבן שלמה פרק י' אות כ' בשם הגר"א וז"ל הרע לבריות אינו עולה מן הגהינם עד שיעלהו הצדיק, והרע לשמים אינו יכול להכנס לג"ע עד שיבוא הצדיק עכ"ל. זאת אומרת כי הרשע לשמים אפי' שהוא רשע ונמצא בגיהנום יכול הצדיק להוציא אותו בשעה שהוא כבר עובר בגיהנום, ולהכניס אותו לגן עדן אבל הרע לבריות הצדיק יכול רק להוציא אותו מגיהנום ולא להכניס אותו לגן עדן ואמנם אין לנו השגה בענינים הגדולה האלה אבל עכ"פ רואים עד כמה הוא הענין של בין אדם לחבירו.

כוחו של היחיד

עוד מצינו מה שכתוב בפסוק בפרשת ויחי שיעקב אבינו הניח את ימיו על ראש אפרים ואמר לו יוסף לא כן אבי כי זה הבכור והשיב לו יעקב ידעתי בני ידעתי גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגרים. ופרש"י ידעתי שגם ממנשה יצא גזעון שעושה הקב"ה נם על ידו ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו שעתידי יהושע לצאת ממנו שינחיל את הארץ וילמד תורה לישראל. רואים שני דברים דבר ראשון שהעיקר הוא באמת לימוד התורה וזה היותר חשוב ואפי' שגזעון הציל את כלל ישראל שזה דבר גדול מאד, אבל יהושע שמלבד שינחיל את הארץ ג"כ ילמד תורה לישראל והזכות של ללמד תורה אין לשער. ועוד רואים שלא אמר יעקב שבשבת מנשה יהיו פחות צדיקים מאשר בשבת אפרים דאז ה' יותר מובן אלא הוא הדגיש רק מה שלאפרים יהי' את יהושע ולמנשה יהי' את גזעון רואים כי מזכירים שני אנשים ומדברים רק עליהם ולמה לא כתוב שלמנשה יהי' פחות צדיקים ולאפרים יותר צדיקים ובה אפרים גדול יותר משמע שזה לא ראי' ורק אותו היחיד שיהי' אדם גדול ויעשה דבר גדול זה ראייה ועל זה מדברים ומי היה בשבת מנשה גזעון שהציל את כלל ישראל דבר גדול מאד וכתוב שזכה לכך היות ולימד סניגוריה על כלל ישראל. ובזוהר כתוב גזעון לא הוא איהו זכאי ולא אביו זכאי ובכל זאת הוא זכה כ"כ כי הוא הציל את כלל ישראל א"כ זה דבר גדול מאד אך בכל זאת הוא אומר כי יהושע בן נון הוא יותר גדול היות והוא ינחילם את הארץ דלמד תורה לישראל מכך שעוסקים אנו רק בגזעון ויהושע רואים שמתחשבים לפעמים עם אדם אחד יותר מכולם אפי' שהוא יחיד אך בכל זאת הוא כ"כ גדול כי הוא כזה אחד שיכול לעשות מהפכה גדולה כ"כ שלא שייך לתאר. וזה יודעים כולם כי רבי אהרן זצוק"ל עשה מהפיכה באמריקה מה שהרבה ראשי ישיבות אחרים ורבנים אחרים לא היו יכולים לעשות את מה שהוא עשה איש אחד אדם גדול אחד יכול לעשות כזו מהפיכה.

נסתכל בצדקיה ונתקרה דעתו

ומצינו בסנהדרין דף ק"ג א' ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מאי דכתיב בראשית ממלכות יהויקים בן יאשיהו וכתב בראשית ממלכת צדקיה וכי עד האימא לא הוו מלכי כאלו משמע שהם המלכים שהיו והרי היו עוד מלכים אלא כקש הקדוש ברוך הוא להחזיר את העולם כולו לתוהו ובוהו בשביל יהויקים שלא היה צדיק ובשביל יהויקים אחד כבר היה כדאי להחזיר את העולם כולו לתוהו ובוהו נסתכל בדורו ונתקרה דעתו. ופרש"י מה ה' בדורו שעדיין לא גלו החרש והמסגר ממילא היו בארץ ישראל צדיקים תלמידי חכמים גדולים כמו שחז"ל מפרשים למה נקרא שמם החרש והמסגר שכיון שפותחים את פיהם בדברי תורה הכל משתתקין לכן כתיב שהיו תלמידי חכמים כאלה גדולים וצדיקים ממילא נתקרה דעתו בקש הקדוש ברוך הוא להחזיר את העולם כולו לתוהו ובוהו בשביל דורו של צדקיה שלא היו בסדר נסתכל בצדקיה ונתקרה דעתו. ופרש"י שאז כבר לא היו הצדיקים שכבר גלו החרש והמסגר רק נסתכל בצדקיה ונתקרה דעתו והנה בשלמא מה שרצה הקב"ה להחריב את כל העולם בשביל יהויקים ונסתכל בדורו ונתקרה דעתו זה מובן כי אמנם אדם אחד לא היה בסדר אבל כיון ששאר אנשי הדור היו בסדר נתקרה דעתו אבל מה שנסתכל בצדקיה ונתקרה דעתו זה לכאורה לא מובן האיך זה שאדם אחד מספיק הרי יש דור שלם שהקב"ה לא מרוצה ממנו ורוצה להחזיר בגללם את כל העולם לתוהו ובוהו אלא מאי יש צדקיהו אחד שהיה צדיק וכמו שביארה הגמ' למה נחשב צדיק האיך מספיק צדיק אחד, מה הפשוט.

מלך' כוחו גדול בהשפעה על העם

והנה שני אלה היו מלכים ומשמע שהמלך הוא העיקר ולכאורה מה המיוחד במלך אלא צריך לומר כי היות ולמלך יכולה להיות השפעה עצומה על הכלל יותר מאשר לאדם רגיל כי יש לו אפשרויות לעשות מה שלא כל אדם יכול לעשות וצריך להיות בשביל זה גדול מאד ובאותם ימים מי שיכול היה להיות גדול מאד זה המלך ולכן כשהמלך לא היה בסדר היתה סברא שבשבילו יחרב כל העולם אפי' שהוא אדם אחד בלבד היות ומלך יכול להסיר מן הדרך את כל העם ובדיקו כמו שצדקיה עשה תועלת עצומה שהי' יכול להעמיד את הדור על הדרך הנכונה כך גם להיפך מלך יכול לקלקל את כל הדור כמו ירבעם בן נבט שהיה מלך והחריב את כל ארץ ישראל חוץ מיהודה הכל מפני שהיה מלך נמצא שהיות ומלך יכולה להיות לו השפעה על כל העולם זה שוקל יותר מהכל רק היות שהיו בדורו של יהויקים כ"כ הרבה תלמידי חכמים כי היו עדיין החרש והמסגר בארץ ישראל ממילא מסתמא הוא לא היה יכול כ"כ להשפיע על הכלל שהיו החרש והמסגר מפריעים לו לכן נתקרה דעתו של הקב"ה אבל בדורו של צדקיה שלא היו בו תלמידי חכמים ה' צריך להיות חלילה חורבן נורא רק שנסתכל בצדקיה וכחו של צדקיה הוא בכך שהוא מלך ויכול להעלות את כלל ישראל על הדרך הנכונה גם בזה נתקרה דעתו.

פעמים שהיחיד שוקל יותר מהרבים

עכ"פ יוצא כך, הרבה פעמים נדמה כי הרבים זה דבר גדול, ואמנם זה נכון, אבל גם יחיד יכול לפעמים לעשות מהפיכה אצל כל הרבים, ויחיד כזה שמשפיע על הרבים מתחשבים בו יותר, נמצא כי אדרבה לפעמים היחיד שוקל יותר מהרבים. וזה אם הוא כזה שיכול להשפיע על הרבים וממילא הרבים בטלים לגביו. וא"כ כך גם מה שדברנו קודם ביהושע היות שלימד תורה לישראל ממילא לא מתחשבים עם כל האחרים ולא מסתכלים אצל מי ה' יותר צדיקים אם אצל מנשה או אפרים, רק מתחשבים במי שהי' בראש מי הועיל יותר ובה אף שגזעון עשה דבר גדול מאד שהביא הצלה לכלל ישראל אבל 'תורה אוועקסטעלן' להעמיד תורה זה יותר כי להציל את כלל ישראל בלי תורה זה עדיין כלום ואף שבזדאי זו מצוה גדולה אבל יהושע אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים למה כי הוא יכניס אותם לארץ ישראל והוא יעמיד תורה וילמד תורה לישראל זוהי הגדלות שלו.

רבי אהרן העמיד את אמריקה

רבי אהרן אכן זכה לכך שהעמיד את אמריקה 'אוועק געשטעלט אמריקה' כי לפני זה אפשר לומר שהיה בבחינת תוהו ובוהו והוא העמיד אותה והזיז אותה שאין לשער ועד היום כשמדברים מאמריקה יודעים כולם כי הוא זה שהעמיד את אמריקה וזה לא סוד וזה הדבר הכי גדול שיש אנשים שיכולים להעמיד עולמות 'אוועק שטעלן וועלטן'.

לעסוק בבנין היחידים שיעמידו את הכלל

וממילא זה הדבר שמוכרחים שיהיה בכלל ישראל תלמידי חכמים שהם אנשים גדולים וזה מה שצריך לראות בכל הישיבות שבד בבד עם העסק בחינוך הרבים שזה חשוב מאד וחלילה לעזוב את זה. צריך ג"כ לשים דגש מיוחד לבנות את היחידים כדי שיצמחו אלו הגדולי ישראל שהם יוכלו לבצר ולהעמיד תורה להעמיד יראת שמים שזה התכלית של הבריאה וזה העיקר וצריך להעריך דבר זה באופן מיוחד ואף שזכינו עכשיו שנתרבו ברוך ד' לומדי תורה בישראל כן ירבו אבל צריך לראות לגדל אנשים כאלה שהם יהיו הגדולים שיכולו להעמיד את כלל ישראל כמו שצריך בתורה ויראת שמים והקב"ה יעזור באמת בכל הישיבות שזיכנו לזה. ובה נוכל לזכות לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

באר חפרוה שרים

בס"ד. מע"כ איש החסד וההטבה, ר' ... נ"י ויזרח לעד, ולכל הנלווים אליו נועם ה' עליהם. אחדשה"ט בהוקרה. בעמדנו בימי הרחמים, אשר סוד ימים אלו הוא התקרבות ה' אל ישראל, מיוחדים ימים אלו כימים אשר מרבין ישראל במצוות ומע"ט, ומתוך סגולת ימים אלו שואבים שפע ברכה והצלחה לכל ימות השנה, ולמשפחותיהם להתברך בכל טוב.

וכמה תגדל הזכות של החזקת התורה בימים אלו, אשר תוכנו של יוה"כ הוא קבלת התורה - לוחות שניות, בימים אלו מתעוררים זכויות הזוכים להיות נמנים בין שליחי ההשגחה לקיום התורה והמשך מסירתה ומסורתה לדורות, וזכות החזקת תלמידי חכמים המרבים שלום בעולם, עומדת למחזיקי, להתברך בברכת השלום אהבה וחובה ואיחוד הלבבות. והנה הישיבה הק' בית מדרש גבוה, באר חפרוה שרים מתוך מסירות נפש, מגדל אור השופע אור התורה וטל תחי' בחשכת גלותנו, אשר בו מתעלים בני העלי' שבדור מתוך עמל ושקידה רבה. זכיתי לראותה מקרוב, ולראות את השפעתה הכבירה.

חושבני לנכון שתסכימו להשתתף בחיזוק מקום תורה זה ולהיות שותף במסירות נפשם של רבותינו הגדולים מצוקי ארץ צוק"ל, אשר האירו תבל באור תורתם ויראתם, ולפתוח ביתכם להחזקתה וביסוסה.

ויהא חלקו בהקמת התורה שמור לו ולדורותיו, ובזכות זה תתברכו בברכת ברוך אשר יקים דברי התורה ובגמר חתימה טובה. בר"כ

אהרן יהודה ליב שטיינמן

ז' תשרי תשנ"ט